

De moed om kwetsbaar te zijn

Gemeente van Christus,

Die Petrus! Wat had hij al wat meegemaakt. Sinds hij door Jezus was geroepen om hem te volgen, was hij er helemaal voor gegaan. Jezus had hem een nieuwe naam gegeven. Hij heette Simon, de zoon van Johannes, Simon de visser. Maar Jezus noemt hem 'Petrus', rotsman, kei! En die naam had hij eer aangedaan: hij was een kei gebleken. Van hem was de belijdenis: 'U hebt woorden van eeuwig leven', 'u bent de Heilige van God', 'u bent de Christus'. Petrus was pal gaan staan voor Jezus en was bereid te vechten op leven en dood.

We zouden graag zo'n Petrus zijn, persoonlijk en als kerk. Een kerk die pal staat voor de zaak van God, een kerk die getuigt van de waarheid, ook als het moeilijk wordt. Mensen die zeggen waar het op staat, mensen waar God trots op kan zijn – trouw als ze zijn, moedig als ze zijn. Een levende, krachtige kerk! Moedige, blijde, trouwe gelovigen! Net als Petrus.

Maar het verhaal van Petrus zal heel anders lopen – we kennen het verhaal. Als Jezus spreekt over zijn weg naar Jeruzalem en het komende lijden wil Petrus hem daarvoor behoeden. Natuurlijk! – 'Ga weg, achter mij, Satan!' is het harde antwoord van Jezus, 'Je denkt niet aan wat God wil, maar alleen aan wat de mensen willen.' En dan de voetwassing – het stuit hem tegen de borst dat Jezus als een slaafje de voeten zou moeten wassen van zijn leerlingen. Dat past toch een Messias niet – het krenkt zijn trots. En opnieuw corrigeert Jezus hem: 'Als ik niet je voeten kan wassen, kun jij mijn leerling niet zijn'. Steeds weer gaat zijn beeld van de Messias aan diggelen.

Maar de grootste ontluistering moest nog komen. Als Petrus tegen Jezus zegt: 'Ik zal lijf-en-ziel voor u inzetten, Heer' voorspelt Jezus hem dat hij nog voor de nieuwe dag hem drie keer zal verloochenen. En dan gebeurt het, bij een vuurtje: een drievoudige ontkenning: 'Ik ken hem niet!' Wij denken vaak dat Petrus het uit lafheid deed. Ik betwijfel dat. Misschien heeft hij wel gedacht: Jezus heeft niets aan mij als ook ik gevangen word genomen – ik moet koste wat het kost uit de handen blijven van de Romeinen. Dan kan ik misschien later

toch nog een grote ontsnapping van Jezus opzetten. Een leugentje om bestwil - dan kan ik mijn Heer toch nog dienen met mijn zwaard en met mijn moed! Nee, we kennen Petrus niet als een laffe man, maar als een moedige en sterke man, een man die durft te vertrouwen op zijn kracht.

Maar het komt er niet meer van. Jezus wordt binnen 24 uur veroordeeld en geëxecuteerd. Het is allemaal voorbij. Jezus heeft gefaald. Petrus heeft gefaald. Alles is voorbij! Geen bevrijding van de Romeinen, geen gewapende overval om Jezus te bevrijden, maar niets dan een jammerlijk einde tussen twee criminelen.

*

Dan wordt het Pasen! Het is *niet* voorbij. Er volgt een nieuw hoofdstuk op deze geschiedenis. Immers: ‘*Jezus is waarlijk opgestaan!*’ En hoe moeilijk ook te begrijpen – toen en nu – deze opstanding brengt een enorme verandering. Kijk maar eens naar Petrus, kijk hoe hij veranderd is.

Petrus ging altijd voorop, was een haantje de voorste. Maar op de eerste dag van de nieuwe week na de dramatische dood van Jezus liet Petrus zich inhalen door de anderen. Hij is er wel bij, bij het graf en in bij de ontmoetingen in de gesloten bovenkamer, maar hij zwijgt. Dit zwijgen is veelzeggend – een Petrus die zwijgt is niet zichzelf. Petrus is kwijtgeraakt wat hij had: zijn moed, zijn kracht, zijn zwaard, zijn moedige taal. Daar bij die schrikbarende dood aan het kruis, stierf veel meer dan alleen Jezus. Petrus is er alles verloren wat hij had. En bij deze vreemde bekende en bekende vreemde, Jezus de Opgestane, staat Petrus met lege handen, met een mond vol tanden.

Pas vandaag horen we hem weer – maar wat klinkt hij anders! ‘Ik ga vissen’. Geen grote woorden meer, geen moedige daden meer. ‘Ik ga vissen’ – Petrus keert terug naar waar hij vandaan kwam: Simon, zoon van Johannes, Simon de visser, een mens van vlees en bloed. Wat zit er anders nog op? – alles is immers voorbij. Wat valt er van een gekruisigde Messias nog te verwachten, ook al is hij opgestaan. Wat valt er van bange discipelen nog te verwachten, ook al zijn ze door de Opgestane niet veroordeeld! – ‘Ik ga vissen’.

Maar het lukt niet meer. Zelf het vissen lijkt hij verleerd te zijn. Na een nacht lang proberen hebben ze nog geen vis gevangen. Dieper kan Petrus, dieper kan Simon-zoon-van-Johannes niet zakken. Een waardeloze discipel van een mislukte Messias en nu ook nog eens een waardeloze visser. Hij is alles kwijt!

Zeiden we net dat we graag op Petrus wilden lijken? Hier wil je liever niet naar kijken. Maar of we nu willen of niet – hier lijken we toch vaak wel op, *deze* Petrus herkennen we, persoonlijk en als kerk. Ooit zaten de kerken vol, maar dat is lang geleden. Ooit werd het evangelie onversneden gepredikt, maar nu weten we vaak niet meer waar het over gaat. Ooit was Nederland een christelijke natie, werd op scholen nog gebeden en gelezen, gingen gezinnen twee keer per zondag ter kerke. De goede oude tijd! Het is voorbij. We lijken mislukt – net als Petrus.

En ook persoonlijk kennen we dat – eerlijk is eerlijk. Nee, we houden het voor elkaar nogal eens verborgen, maar ik hoor het veel en ik ken het zelf. ‘Vroeger leek geloven zoveel makkelijker. Ik twijfel steeds vaker. Is God er wel? Is er wel een hemel? Is de bijbel wel Gods Woord, is het allemaal wel waar? En als God er is, is Hij dan wel machtig? Ik kan het allemaal vaak niet meer rijmen’. De vragen van uw kinderen worden steeds vaker ook uw vragen. En als zij besluiten niet meer met kerk of geloof te maken te willen hebben, hebt u daar steeds minder makkelijk een antwoord op. Wij lijken steeds meer kwijt te raken. O ja, we houden ons groot, we houden de schijn naar elkaar wel op, maar diep vanbinnen voelen we ons eenzaam, verloren, gebroken. Net als Petrus.

‘Ik ga vissen’, zegt Petrus. Over tot de orde van de dag. Er valt niets meer te verwachten. Zeker niet als ook dat vissen niet meer lukken wil.

Dan, bij zonsopgang, staat er iemand op de oever – een onbekende met een doodgewone vraag: ‘Hebben jullie iets voor bij het ontbijt?’ Nou ja, een gewone vraag... het wrijft hen de mislukking nog eens extra in – Nee, deze vissers hebben niets gevangen! ‘Gooi het eens over een andere boeg’, zegt de vreemde. Tja, dat hadden ze al eens gedaan – hun hele leven hadden ze over een andere boeg gegooid. Ze hadden een Messias gevolgd; en wat had het hen gebracht? Maar ze hebben niets meer te verliezen, ze gooien het inderdaad over een andere boeg.

Ongelofelijk! De netten zitten vol vis. Ze kijken nog eens naar de oever, waar de vreemde nog altijd toekijkt. Dit komt hen bekend voor en Johannes is de eerste die zegt wat de anderen misschien wel denken: ‘*Het is de Heer!*’ Het brengt veel opwinding, Petrus, onstuimig als altijd, springt het water in. Maar het blijft stil, daar op het strand – niemand durft iets te zeggen. Niemand weet hoe het verder moet. Wat wil Jezus van hen? En opnieuw zwijgt ook Petrus. Maar het vuurtje dat er brandt herinnert hem aan dat andere vuurtje, waar hij drie keer ontkende. De geur van het vuur is nu onuitstaanbaar, kan ik me voorstellen.

Dan gaat Jezus praten – hij richt zich tot Petrus. ‘Simon, zoon van Johannes, heb jij mij lief, meer dan de anderen?’ Hoort u dat: geen Petrus, maar ‘Simon, zoon van Johannes’ – Jawel, het verhaal blijft hem Petrus noemen, maar Jezus spreekt hem hier aan met ‘Simon’. Precies waar hij is: Simon, de zoon van zijn vader, Simon de visser’. Terug naar waar hij vandaan kwam, weggekropen. Daar zoekt Jezus hem op en daar spreekt hij hem aan.

Geen verwijten over zijn gedrag. Geen vragen over zijn verloochening, geen kritiek op zijn zwijgen... maar een vraag waarin alles verscholen ligt: ‘Simon, zoon van Johannes, heb jij mij lief, meer dan de anderen?’ Eén week geleden zou het antwoord er onmiddellijk zijn uitgekomen: ‘Ja Heer, ik heb u lief – meer dan wie dan ook!’ Want dat wilde hij graag: de beste leerling zijn, de grootste in het Koninkrijk, de beste soldaat van het regiment! Het heeft er altijd in gezeten: beter willen zijn dan de anderen. Nu geeft Jezus hem de kans om dat te zeggen. ‘Heb je me lief, meer dan de anderen?’ Maar Petrus weet nu beter. En Jezus weet beter. O ja, hij wilde Jezus’ vriend zijn, maar ‘meer dan de anderen?’- Nee. ‘Heer, u weet dat ik uw vriend ben’. Dat is naar waarheid wat Petrus zeggen kan – ‘weid mijn lammeren’, zegt Jezus.

Dan stelt Jezus de vraag opnieuw, een beetje anders. ‘Simon, zoon van Johannes, heb je me lief’. Nu niet meer de vergelijking met de anderen. Maar nog steeds dat grote woord ‘*liefde*’. Wat had hij graag ‘ja’ gezegd. Maar dit woord is te groot voor hem, ‘*agapao*’ is de liefde die God voor mensen heeft en God is trouw. Het staat Petrus helder voor ogen: hij was gebroken, hij had zijn kracht verloren. Petrus is zichzelf onder ogen gekomen – geen grootspraak meer, geen grote wensbeelden, maar de realiteit. En die is niet mooi. Hoewel: naar waarheid, kan hij zeggen: ‘Heer, u weet dat ik uw vriend ben’. Ja, een hardleerse vriend, een koppige vriend, uiteindelijk zelfs een falende vriend – maar wel een *vriend* – ‘Hoed mijn schapen’, zegt Jezus.

En dan de derde vraag. Drie keer, net als bij dat andere vuurtje! Jezus komt nog een stapje dichterbij. Zo dichtbij is hij nog nooit geweest: ‘Simon, zoon van Johannes, ben je mijn vriend?’ – nu dezelfde woorden die Petrus zelf had gebruikt: ‘ben je mijn vriend?’. Geen vergelijking, geen grote woorden meer. Maar ook geen verwijten, geen boosheid, geen teleurstelling. Jezus is niet uit op een openbare schuldbekentenis. Jezus wil zijn leerlingen niet op de knieën dwingen – hij wil dat ze *echt* worden, dat ze worden wie ze zijn. Niets meer en niets minder! Maar het doet wel pijn – Petrus voelt het als een ontmaskering. Nog altijd is er de verleiding om te zeggen: Heer, hier ben ik, ik ben de beste,

meest trouwe leerling die u zich wensen kunt! Ik hou van u, meer dan wie ook'... Maar dat is niet waar. Wat wel waar is, is dit: 'Heer, u weet alles, u kent mij als uw vriend' – 'Weid mijn schapen', zegt Jezus.

Zien we wat hier gebeurt? Jezus smijt de trouweloosheid van de leerlingen niet in hun gezicht. Hij oordeelt niet, hij veroordeelt niet, maar hij zoekt, dwars door alle zwakheid, moedeloosheid en twijfel naar wat er is: *liefde* – al is het maar een beetje. Niet alleen toen, maar ook nu. Jezus zoekt ons op waar we zijn, Simon, de Visser. Hij zoekt ons op in ons falen, in ons tekortschieten. Jezus kijkt aan onze grootspraak voorbij, Jezus kijkt aan onze stoere kerkelijke vroomheid voorbij en zoekt naar een hart dat daar achter klopt. Jezus kijkt aan al onze twijfel voorbij, aan onze onmacht, onze onwil, onze zondigheid, onze traagheid en zoekt naar onze liefde, ons verlangen naar liefde. En wat hij dan vindt is genoeg. Jezus nam de vriendschap van Petrus met beide handen aan en ging ermee aan het werk – wie de geschiedenis van Petrus volgt zal het zien.

Voor Petrus was het erop of eronder. Als hij zich nu had verschanst in zijn eigen grootheidswaan, of in de slachtofferrol, of in zijn minderwaardigheidscomplex, dan had de Opgestane hem niet meer kunnen raken. Dit is de ware moed die Petrus leren moest – niet de moed van het zwaard, niet de moed van de grote woorden, maar *de moed om kwetsbaar te kunnen worden*. De moed om te zijn wie je werkelijk bent. De moed om vergeven te worden, niet alleen de voeten te laten wassen, maar ook je hart. Die moed heeft Petrus geleerd. Dat ging door een diep dal, langs een afschuwelijk kruis, door een crisis van stilte en eenzaamheid... en Jezus zocht hem op.

Durven wij ons ook hier met Petrus te verbinden? Durven wij te laten zien waar we werkelijk zijn? Simon - niet langer Petrus? Durven wij onze kwetsbaarheid te tonen? Onze twijfel, onze boosheid, onze angst? Maar ook: durven wij ons verlangen, onze vriendschap, onze liefde te tonen? Durf ik dat? Durft u dat?

*

Het verhaal is hier niet uit. Het is een intieme scène, een ontmoeting die ontroert. Maar we kunnen hier niet blijven. Want bij elke stap die Petrus dichter bij zichzelf kwam, bij elke stap die Jezus hem meer nabij kwam, kwam hij dichter bij zijn taak: *herder zijn!* 'Weid mijn lammeren / hoed mijn schapen / weid mijn schapen' – Petrus gaat een *herder* worden. Petrus gaat delen in de taak van Jezus, die zelf de Goede Herder is. Niet langer Simon de Visser, maar Petrus de Herder. Geen visser meer, geen soldaat, geen lievelingetje van de

Heer. Maar een herder! Een herder die weet van de liefde van God, een herder die weet van zijn eigen kwetsbaarheid, een herder die zelf leeft van vergeving.

Dat is waar Jezus naar zoekt – waar God al in Jesaja 43 naar zocht: getuigen van zijn liefde, getuigen van zijn Koninkrijk, herders die de mensen kunnen leiden. Dat is ook tegen ons gezegd: wij worden geroepen om getuigen te zijn van deze liefde. Wie zoveel liefde heeft ervaren, aan wie zoveel is vergeven, die kan niet anders dan liefdevol en vergevend in het leven staan. Niet langer met grote woorden, niet langer met opschepperige taal – maar in echtheid.

Gemeente, waar zijn wij in dit verhaal? Waar bent u in dit verhaal? Zitten we nog in onze grootspraak? Slaan we elkaar met de waarheid om de oren? Zijn we aangekomen bij het kruis? Bij de mislukking? Bij onze onmacht, ons onvermogen? Zijn we weer overgegaan tot de orde van de dag, zijn we weer gaan vissen? Hebben we een vreemde op het strand zien staan? Hebben we het over een andere boeg gegooid? Hebben we Jezus' vraag al gehoord: 'Ben je mijn vriend?' En wat is dan ons antwoord?

'Heer, u weet alles, u kent mij als uw vriend' – 'weid mijn schapen'

Amen.